

ISSN (ONLINE): 2518-1971

НАУКОВО-
ПРАКТИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ

Belarus

Bulgaria

Hungary

Moldova

Poland

Romania

Lithuania

Slovakia

Ukraine

Czech Republic

20` 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ

Електронне наукове фахове видання

Випуск 3 (20) 2019

Дніпро

2019

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Верхоглядова Наталія Ігорівна, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Заступник головного редактора:

Фісуненко Павло Анатолійович, кандидат економічних наук, доцент, декан економічного факультету, доцент кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Відповідальний секретар:

Макарова Ганна Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Члени редакційної колегії:

Білоконь Анатолій Іванович, доктор технічних наук, професор, декан будівельного факультету, професор кафедри технології будівельного виробництва Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Божанова Вікторія Юріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, управління проектами та логістики Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Вечеров Валерій Тимофійович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, управління проектами та логістики Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Євсєєва Галина Петрівна, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри українознавства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Іванов Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і маркетингу Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Каховська Олена Володимирівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Левчинський Дмитро Львович, доктор економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Орловська Юлія Валеріївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Пашкевич Марина Сергіївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки підприємства Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет».

Поповиченко Ірина Валеріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, управління проектами та логістики Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Семенов Андрій Григорович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Класичного приватного університету.

Шапошников Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор, директор Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.

Andrzej Gwiżdż, професор, завідувач кафедри економіки Вищої школи бізнесу Національного університету Луїса (м. Новий Сонч, Польща).

Stanislava Sokolowska, професор, доктор філософії, декан економічного факультету Опольського державного університету (м. Опольце, Польща).

Sébastien Menard, доцент, доктор філософії, Факультет права, економіки та управління, Університет міста Ле-Ман (м. Ле-Ман, Франція).

Ulian Galina, доктор економічних наук, професор, декан факультету економічних наук Молдавського державного університету (м. Кишинів, Молдова).

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 16 травня 2016 № 515 (Додаток 12).

Рекомендовано до поширення в мережі інтернет Вченою радою
ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
(Протокол № 12 від 28 травня 2019 р.)

Сайт електронного видання: www.easterneurope-ebm.in.ua

УДК 658:338.124.4

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ОЦІНКИ КРИЗОВОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE USE OF MODELS FOR ASSESSING A CRISIS STATE OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

Соколова Л.В.

доктор економічних наук, професор,
Харківський національний університет радіоелектроніки

Верясова Г.М.

старший викладач,
Харківський національний університет радіоелектроніки

Соколов О.Є.

здобувач,
Харківський національний університет радіоелектроніки

Sokolova Liudmyla

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Kharkiv National University of Radio Electronics

Veriasova Ganna

Senior Lecturer,
Kharkiv National University of Radio Electronics

Sokolov Oleg

Doctoral candidate,
Kharkiv National University of Radio Electronics

Статтю присвячено дослідженню моделей оцінки кризового стану промислових підприємств. Проведено аналіз стану вітчизняної економіки та характерних тенденцій у промисловості країни протягом останніх років. Сформовано термінологічну платформу дослідження. Складено схему покрокового алгоритму оцінювання рівня кризового стану промислових підприємств. Розроблено узагальнену шкалу оцінки рівня кризового стану підприємств, що є результатом поєднання висновків за результатами процедури моделювання з наявною класифікацією криз залежно від фінансово-економічного стану підприємства. Проведено порівняльний аналіз застосування різних математичних моделей для оцінки рівня кризового стану підприємств за трьома промисловими кластерами: великі підприємства, середні підприємства, малі підприємства.

Ключові слова: підприємство, кризовий стан, модель оцінки, покроковий алгоритм, рівень кризового стану.

Статья посвящена исследованию моделей оценки кризисного состояния промышленных предприятий. Проведен анализ состояния отечественной экономики и характерных тенденций в промышленности страны в последние годы. Сформирована терминологическая платформа исследования. Составлена схема пошагового алгоритма оценки уровня кризисного состояния промышленных предприятий. Разработана обобщенная шкала оценки уровня кризисного состояния предприятий, которая является результатом сочетания выводов по результатам процедуры моделирования с существующей классификацией кризисов в зависимости от финансового состояния предприятия. Проведен сравнительный анализ применения различных математических моделей для оценки уровня кризисного состояния предприятий по трем промышленным кластерам: крупные предприятия, средние предприятия, малые предприятия.

Ключевые слова: предприятие, кризисное состояние, модель оценки, пошаговый алгоритм, уровень кризисного состояния.

The article highlights the study of the application of modern domestic models for assessing the crisis state of industrial enterprises that operate under unstable and dynamic external environment. As a result of analysis of earnings before incomes and taxes of three industrial clusters, namely, large, medium and small enterprises of Ukraine in terms of "proportion of loss-making enterprises", and changes in their number in terms of "growth

rate of enterprises' quantity" during 2010-2017 we can conclude that averaging one-third of industrial enterprises are currently loss-making. Negative common tendencies of the enterprise's activity were discovered. They don't depend on affiliation to a particular industrial cluster. That tendencies evidence about relevance of carrying out a study on the assessment of the crisis state of business entities by means of techniques that are developed by domestic scientists. The methodology of the research is based on the developed terminology platform, the designed step-by-step algorithm of the evaluation procedure implementation, the methodical approach to comparative assessment of the crisis state level of enterprises that refer to different types of industrial clusters. That methodology uses several domestic mathematical models for the comparative analysis implementation and gives the appropriate recommendations to model choice expediency. The generalized assessment scale is developed. It is as the result of conclusions based on the results of modeling with the existing classification of crises, depending on the financial and economic state of the enterprise. The comparative analysis of the application of various mathematical models for assessing the level of crisis situation of enterprises that represent different types of industrial clusters has been carried out. Under the conditions of the fluctuation of environmental factors each industrial enterprise faces with the task of permanent conduction of the procedure for assessing its level of crisis as a component of the analysis of the financial state of its activities, in order to identify and assess possible directions of sustainable development in the future.

Key words: enterprise, crisis state, model of estimation, step-by-step algorithm, level of crisis state.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. За сучасних умов господарювання промислові підприємства України здійснюють свою діяльність у зовнішньому середовищі, доміантними ознаками якого є непередбачуваність подій, динамічність змін, нестабільність ситуацій, невизначеність впливу його чинників, що у цілому негативно впливає на розвиток, ефективне функціонування суб'єктів господарювання, призводить до погіршення фінансових результатів їхньої діяльності, неплатоспроможності [1]. Саме тому питання оцінки рівня кризового стану вітчизняних промислових підприємств є дуже важливими, потребують вибору й застосуванню адекватних сучасних методів оцінювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідження теоретичних і практичних питань щодо запобігання банкрутству підприємств, виявлення кризи, проведення антикризових заходів представлено у роботах таких провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, як: О. Андрушко, С. Бай, С. Беляєв, В. Безугла, М. Білошурський, Х. Біннер, І. Бланк, В. Боронос, П. Брінь, С. Брю, І. Булеєв, Н. Брюховецька, В. Василенко, Л. Гнипа-Черневецька, О. Градов, А. Грязнова, В. Данич, Г. Дейл, В. Забродський, В. Заруба, М. Кизим, В. Козик, Є. Коротков, В. Кошкін, А. Ковальов, Т. Клебанова, В. Король, Н. Краснокутська, Л. Лігоненко, К. Макконел, О. Манойленко, М. Мескон, Т. Марашовська, А. Матвійчук, І. Mitroff, О. Мозенков, Т. Момот, Н. Пархоменко, П. Перерва, Л. Планкет, І. Плікус, В. Пономаренко, О. Проскура, Д. Пухов, О. Пушкар, Г. Саймон, В. Сибіряков, А. Слободянюк, О. Терещенко, А. Ткаченко, В. Товажнянський, Н. Туленков, А. Турило, О. Тридід, Е. Уткін, Г. Файоль, С. Фішер, Я. Фомін, Д. Форрестер, Р. Хіт, В. Чернишов, К. Черногорова, Ю. Чернюк, О. Шапурова, З. Шершньова,

Д. Шим, А. Штангрет, Г. Янковець та ін. Однак реалізація можливості наукового обґрунтування оцінювання фактичного рівня кризового стану різних за розміром суб'єктів підприємницької діяльності потребує проведення порівняльного аналізу складників застосовуваного відповідного методичного інструментарію, що стає чинником запобігання кризі.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Актуальність зазначеної проблеми підтверджується станом вітчизняної економіки та тенденціями, що проявилися у промисловості країни протягом останніх років. За даними Державної служби статистики України [2] у табл. 1 наведено фінансові результати до оподаткування трьох промислових кластерів, а саме великих, середніх та малих підприємств у динаміці протягом 2010–2017 рр. за показником «питома вага збиткових підприємств».

Аналіз цих даних дає змогу зробити такі висновки:

а) питома вага збиткових підприємств за кластером «мале підприємство» характеризується майже стабільною позитивною тенденцією зміни шуканого показника, крім останніх двох років;

б) нестабільність зміни питомої ваги збиткових підприємств протягом аналізованого періоду є характерною ознакою для кластерів «середнє підприємство» і «велике підприємство»;

в) у цілому за промисловістю тенденція також є дещо мінливою, причому максимальне значення питомої ваги збитковості підприємств спостерігається у 2010 р., а мінімальні значення припадають на 2015–2016 рр.

Паралельно за даними [2] розглянемо динаміку зміни кількості суб'єктів великого, середнього та малого підприємництва у промисловості країни за аналогічний термін часу, яку представлено на рис. 1 показником «темпи росту кількості підприємств» по відношенню до базового 2010 р.

Можна констатувати таке:

– максимальна численність великих підприємств спостерігалася у 2012 р., середніх і малих – у 2010 р.;

– стабільна тенденція скорочення кількості всіх видів промислових підприємств є характерною впродовж 2010–2017 рр.;

– питома вага збиткових промислових підприємств країни за трьома досліджуваними кластерами протягом аналізованого терміну часу залишається достатньо високою – близько 30%.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою дослідження є проведення

оцінювання рівня кризового стану промислових підприємств із подальшим порівняльним аналізом застосування математичних моделей оцінки для різних промислових кластерів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Безперечно, сьогодні світова економіка переживає серйозні зміни. У сучасних умовах ринку України також відбуваються значні зміни, коли успішний розвиток підприємств промисловості й саме їх існування безпосередньо залежать від якісно розробленої як корпоративної, так і функціональних стратегій, у тому числі й фінансової стратегії, імплементація

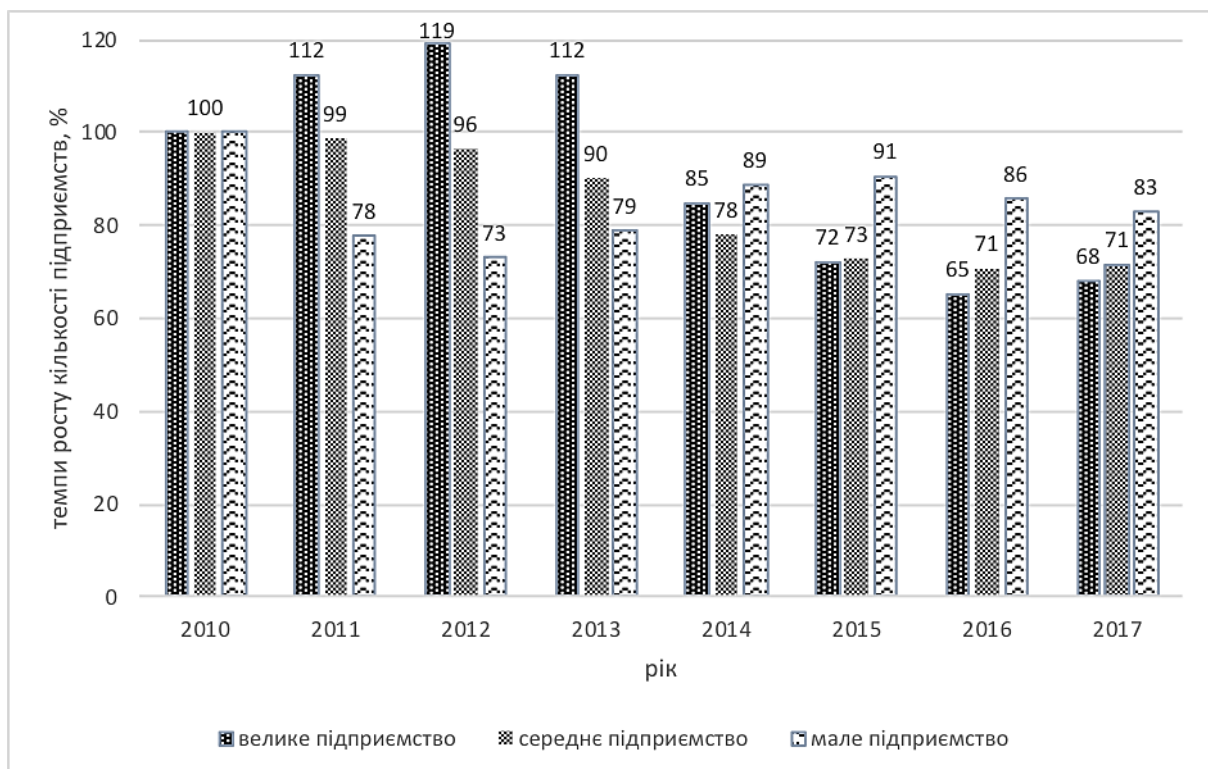

Рис. 1. Динаміка зміни кількості суб'єктів господарювання у промисловості України

Джерело: складено авторами за [2]

Таблиця 1

Питома вага промислових підприємств України, які одержали збиток

Рік	Питома вага підприємств, які одержали збиток, %			
	промисловість	велике підприємство	середнє підприємство	мале підприємство
2010	41,3	30,3	43,0	41,2
2011	37,4	30,9	40,1	37,0
2012	37,6	30,4	38,2	37,6
2013	36,7	34,9	39,2	36,4
2014	36,7	51,0	42,0	35,3
2015	27,1	52,8	33,0	26,2
2016	27,2	41,8	29,0	26,8
2017	28,2	28,0	26,5	28,5

Джерело: складено авторами на основі [2]

якої забезпечує запобігання кризовому стану суб'єктів господарювання. В умовах достатньо високої питомої ваги збиткових українських промислових підприємств для оцінки рівня їхнього кризового стану необхідно вибрати такі моделі, котрі б ураховували особливості українського економічного простору та галузі, в якій функціонує конкретне підприємство.

Для досягнення поставленої в роботі мети сформовано термінологічну платформу дослідження (рис. 2) та складено покрокову схему етапів вирішення шуканої задачі, яку наведено на рис. 3.

Універсальна дискримінантна модель О.О. Терещенка має такий вигляд:

$$ZTER = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, \quad (1)$$

де ZTER – інтегральний показник оцінки рівня кризового стану (банкрутства) підприємства;

X₁ – відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X₂ – відношення валюти балансу до зобов'язань;

X₃ – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

X₄ – відношення прибутку до виручки;

X₅ – відношення виробничих запасів до виручки;

X₆ – відношення виручки до основного капіталу. Математична модель О.Ю. Проскури має такий вигляд:

$$Z = 0,01K_1 + 10K_2 + 1,02K_3 + 1,48K_4, \quad (2)$$

де Z – інтегральний показник експрес-діагностики кризового стану підприємства;

K₁ – показник поточного покриття (відношення суми коштів, розрахунків та інших активів до поточних зобов'язань);

K₂ – показник абсолютної платоспроможності (відношення коштів до поточних зобов'язань);

K₃ – показник автономії (відношення власного капіталу до балансу);

K₄ – показник рентабельності продажу (відношення чистого прибутку до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції).

Математична модель В.П. Мартиненка має такий вигляд:

$$K_{i6} = 1,0K_{пл} + 3,3K_a + 3,71K_{рвз}, \quad (3)$$

де K_{i6} – коефіцієнт імовірності банкрутства;

K_{пл} – коефіцієнт поточної ліквідності (відношення оборотних активів до поточних зобов'язань);

- **Підприємство** – основна організаційна ланка народного господарства України, самостійний господарюючий статутний суб'єкт, який має права юридичної особи та здійснює виробничу, науково-дослідницьку і комерційну діяльність для одержання відповідного прибутку (доходу).
- **Промислове підприємство** – це підприємство, що виробляє промислову продукцію у визначених обсягах згідно із заданою технологією.
- **Промисловий кластер** – група промислових підприємств, об'єднаних за критеріями: середньорічна чисельність працівників; обсяг річного доходу, еквівалент у млн. євро за середньорічним курсом НБУ.
- **Криза** – це різке порушення існуючої економічної рівноваги внаслідок різко зростаючих диспропорцій у процесі відтворення.
- **Криза підприємства** – це позаплановий процес обмеженої діяльності і обмежених можливостей впливу на фінансові відносини з непрогнозованими результатами, який загрожує подальшому розвитку та існуванню підприємства.
- **Фінансова криза підприємства** – фаза розбалансованої діяльності підприємства та обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові відносини, що виникають на цьому підприємстві.
- **Кризовий стан підприємства** – це фаза втрати бізнес-концепції підприємства щодо створення реальної довгострокової конкурентної переваги.
- **Математична модель** – система математичних співвідношень, які описують досліджуваний процес (оцінки кризового стану) або явище.
- **Шкала оцінки** – це знакова система, для якої задано відображення (операція вимірювання), що ставить у відповідність реальних об'єктів (подій) той чи інший елемент (значення) шкали.

Рис. 2. Термінологічна платформа дослідження

Джерело: складено авторами

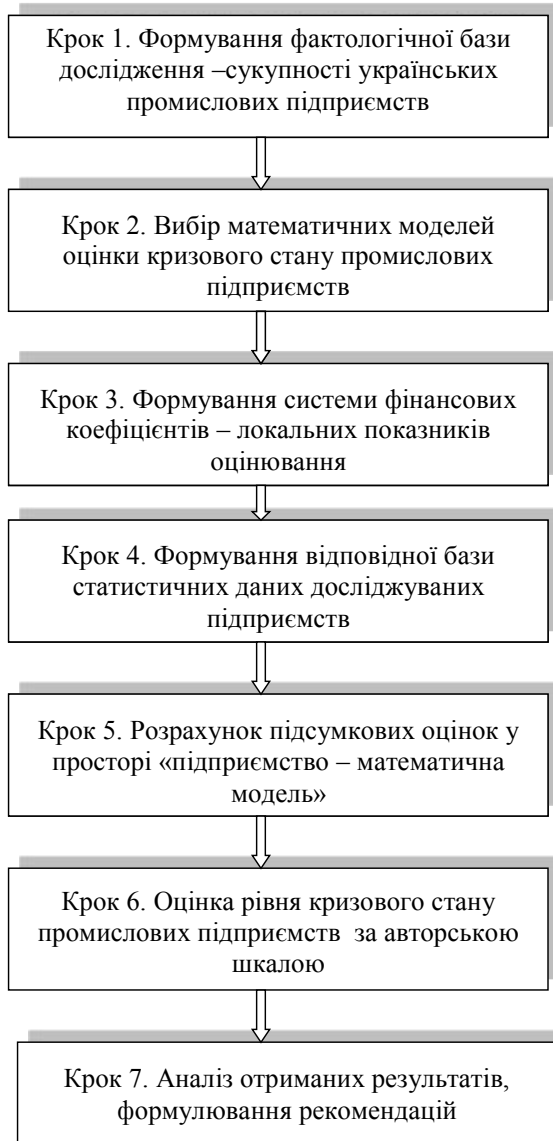

Рис. 3. Схема покрокового алгоритму оцінювання рівня кризового стану промислових підприємств

Джерело: складено авторами на основі [3]

K_a – коефіцієнт автономії;

$K_{рвз}$ – коефіцієнт рентабельності власних засобів (відношення чистого прибутку до оборотних активів).

Математична модель розрахунку коефіцієнта Бівера має такий вигляд:

$$КБ = \frac{ЧП + A_m}{ПК}, \quad (4)$$

де КБ – критерій оцінки – коефіцієнт Бівера;

ЧП – чистий прибуток;

A_m – амортизація (елемент операційних витрат);

ПК – позиковий капітал.

База статистичних даних – це масив статистичних даних за наведеними вище показниками

кожного із шести промислових підприємств. Як приклад у табл. 2 наведено вхідні дані для ПАТ «Мотор Січ».

Результати розрахунків у динаміці підсумкових показників, на основі яких відбувається саме оцінка рівня кризового стану промислових підприємств за вибраними математичними моделями, наведено в табл. 3. При цьому слід зауважити, що у цій таблиці модель У. Бівера представлена своїм головним коефіцієнтом Бівера.

Далі було проведено оцінювання рівня кризового стану підприємств за кожною математичною моделлю відповідно до установлених шкал оцінок фінансового стану підприємства з погляду його нестабільності, ймовірності банкрутства чи ступеня саме кризи.

Для розроблення узагальненої шкали оцінки рівня кризового стану підприємств (табл. 4) були поєднані висновки за результатами моделювання з існуючою класифікацією криз залежно від фінансово-економічного стану підприємства.

За даною розробленою узагальненою шкалою оцінимо рівні кризового стану кожного досліджуваного підприємства.

Діяльність ПАТ «Мотор Січ» характеризується стійкістю та стабільністю фінансового стану за всіма моделями, тобто це підприємство має нульовий рівень кризового стану (незважаючи на нестабільність коефіцієнта покриття).

Діяльність ПАТ «Турбоатом» характеризується: низькою ймовірністю банкрутства на протязі двох років, а далі можливе банкрутство за моделлю В.П. Мартиненка; стійким станом за моделлю О.Ю. Проскури; стійкою роботою, банкрутство не загрожує за моделлю О.О. Терещенка; за коефіцієнтом У. Бівера підприємство має сталий фінансовий стан, тобто практично нульовий рівень кризового стану (крім коефіцієнта покриття, який є нестабільним).

Діяльність ПАТ «Харківський завод штампів та пресформ» характеризується стійкістю та стабільністю фінансового стану на протязі останніх трьох років за моделями О.О. Терещенка та У. Бівера (головний показник, рентабельність активів, фінансовий леверидж за останній рік), що відповідає нульовому рівню кризового стану; ймовірність банкрутства є високою за моделлю В.П. Мартиненка, а це вже другий рівень кризового стану; за моделлю О.Ю. Проскури рівень кризового стану змінюється за роками у небажаному напрямі: 2015 р. – нульовий рівень (сталий стан); у 2016 р. – перший рівень (легка криза); 2017 р. – другий рівень (посилення кризи до глибокої).

Діяльність ПАТ «Харківський завод транспортного устаткування» характеризується значною нестабільністю свого фінансового положення. Так, за моделлю В.П. Мартиненка ймовірність банкрутства є дуже високою на протязі трьох років дослідження, що відповідає

Таблиця 2

Вхідні дані ПАТ «Мотор Січ»

Показник	Значення показника за роками, тис. грн.		
	2015	2016	2017
1. Активи	20756541	25125654	29243457
2. Середньорічна сума активів	18670741,5	22877401	27247244,5
3. Баланс або валюта балансу	20756541	25125654	29243457
4. Амортизація	702848	757681	804089
5. Оборотні активи	14701387	18294855	21607202
6. Виробничі запаси	3365629	3816055	4218462
7. Сума коштів, розрахунків та інших активів	2185481	3044329	3406871
8. Кошти	1273420	2352855	2756289
9. Короткострокові зобов'язання	5215932	5697126	6119755
10. Довгострокові зобов'язання	1173848	3104289	3671025
11. Зобов'язання	6389780	8801415	8462013
12. Власний капітал	14234040	16252316	19381433
13. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	13830655	10546207	15150429
14. Чистий фінансовий результат: прибуток	3473977	2047640	3097889

Джерело: складено авторами на основі [8]

Таблиця 3

Результати розрахунків у динаміці підсумкових оцінних показників кризового стану підприємств за математичними моделями

Назва підприємства	Значення підсумкових оцінних показників за математичними моделями і за роками											
	В.П. Мартиненко			О.О. Терещенко			О.Ю. Проскура			У. Бівер		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1. ПАТ «Мотор Січ»	5,96	5,76	6,25	6,79	4,05	5,27	3,52	5,08	5,49	8,72	6,58	8,13
2. ПАТ «Турбоатом»	8,35	6,01	5,31	11,39	7,58	5,54	23,94	10,45	2,81	34,46	21,71	8,70
3. ПрАТ «Харківський завод штампів та пресформ»	4,70	4,47	4,77	13,24	9,60	10,22	1,49	1,16	0,93	17,35	9,55	6,73
4. ПрАТ «Харківський завод транспортного устаткування»	1,49	1,29	1,09	2,51	2,48	1,13	1,11	0,21	0,10	3,90	1,99	2,95
5. ПрАТ «Форез»	4,18	2,89	2,57	3,41	3,27	3,30	0,73	1,53	0,78	2,85	2,67	2,24
6. ВАТ «ХЗЕМВ»	-0,70	0,94	-0,36	-1,76	-14,02	4,84	0,09	0,14	0,01	1,17	1,89	1,58

Джерело: складено авторами на основі [3–7]

другому рівню кризи. За моделлю О.О. Терещенка – стійка робота, банкрутство не загрожує також на протязі трьох років, тобто такий стан відповідає нульовому рівню кризи. За моделлю О.Ю. Проскура за роками фінансовий стан підприємства характеризується так: глибока криза – другий рівень кризи (2015 р.), яка далі переходить до катастрофічного стану в 2016 р. та 2017 р., що свідчить про те, що криза досягає третього рівня. За показниками системи У. Бівера ситуація складається так: за коефіцієнтом Бівера – сталий стан, що відповідає нульовому рівню кризи; за рентабельністю

активів фінансовий стан підприємства є нестабільним, тому що з легкої кризи у 2015 р. (п'ять років до банкрутства, перший рівень кризи) на протязі останніх двох років підприємство вже знаходиться за один рік до банкрутства (глибока криза, один рік до банкрутства). За іншими показниками системи Бівера кризовий стан коливається між першим та другим рівнями. Таким чином, фінансовий стан даного промислового підприємства є мінливим за часом, а значення оцінного показника «рівень кризового стану підприємства» коливається в інтервалі від нульового до другого рівня.

Таблиця 4

Узагальнена шкала оцінки рівня кризового стану промислового підприємства

Зона діяльності підприємства	Фінансовий стан підприємства	Рівень кризового стану підприємства
Зона стабільного розвитку	стійка робота підприємства; банкрутство не загрожує	0 – нульовий, криза відсутня (ПАТ «Мотор Січ», ПАТ «Турбоатом»)
Зона ризику виникнення легкої кризи на підприємстві	передкризовий стан; фінансова стійкість порушена; банкрутство є можливим (за 5 років)	1 – перший, легка криза (ПрАТ «Харківський завод штампів та пресформ», ПрАТ «Харківський завод транспортного устаткування», ПрАТ «Форез»)
Зона стійкого посилення кризи	кризовий стан підприємства; ймовірність банкрутства висока; за 1 рік до банкрутства	2 – другий, глибока криза (ПрАТ «Харківський завод транспортного устаткування», ВАТ «ХЗЕМВ», ПрАТ «Форез»)
Зона кризи	катастрофічний стан підприємства; ймовірність банкрутства дуже висока	3 – третій, катастрофа (ВАТ «ХЗЕМВ», ПрАТ «Форез»)

Джерело: складено авторами на основі [3; 8]

Для підприємства «ВАТ «ХЗЕМВ» майже за всіма моделями характерним є другий та третій рівні кризового стану, тобто спостерігається, крім коефіцієнта Бівера, високий рівень банкрутства підприємства, аж до катастрофи.

Діяльність ПрАТ «Форез» характеризується значною нестабільністю свого фінансового положення. Так, за моделлю В.П. Мартиненка ймовірність банкрутства є високою на протязі трьох років спостереження, що відповідає другому рівню кризового стану підприємства. За моделлю О.О. Терещенка – стійка робота, банкрутство не загрожує на протязі трьох років, а це вже відповідає нульовому рівню кризового стану підприємства. За моделлю О.Ю. Проскури за роками фінансовий стан підприємства характеризується так: катастрофа – стійка робота – глибока криза. Значення показників системи У. Бівера, крім коефіцієнта Бівера, мають небажані значення і свідчать про коливання рівня кризового стану від нульового рівня (сталий стан за коефіцієнтом Бівера) до третього рівня (катастрофа у 2015 р. за моделлю О.Ю. Проскури). У цілому в 2017 р. за більшістю підсумкових показників за вибраними моделями можна зробити висновок, що є підстави вважати зростання ймовірності банкрутства даного підприємства.

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки. Два промислових підприємства – ПАТ «Мотор Січ» і ПАТ «Турбоатом» – характеризуються нульовим рівнем кризи незалежно від застосованих моделей оцінювання. Спостерігається посилення кризи на підприємстві «ПрАТ «Харківський завод штампів та пресформ» із нульового рівня до другого рівня за три роки дослідження. Фінансовий стан промислового підприємства «ПрАТ «Харківський завод транспортного устаткування» є дуже мінливим за

часом, значення оцінних показників залежать від вибраних моделей, значення оцінного показника «рівень кризового стану підприємства» коливається в інтервалі від нульового до третього рівня. Діяльність ПрАТ «Форез» характеризується значною нестабільністю свого фінансового положення, рівень кризового стану коливається від нульового до третього рівня залежно від вибраної моделі оцінки, тому є всі підстави вважати зростання ймовірності банкрутства даного підприємства за часом. Значення підсумкових оцінних показників для підприємства «ВАТ «ХЗЕМВ» мають переважно негативну тенденцію змін, що веде до такої ситуації, коли майже за всіма моделями характерними для даного підприємства є другий та третій рівні кризового стану.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Порівняльний аналіз застосування різних математичних моделей для оцінки рівня кризового стану підприємств трьох промислових кластерів дає змогу зробити висновок, що результати оцінок не завжди співпадають, але дають змогу простежувати певну тенденцію змін.

Оздоровлення фінансового становища промислових підприємств потребує розроблення конкретної програми виходу з економічної кризи. У програмі необхідно дати глибокий аналіз фінансово-економічного стану підприємств різних промислових кластерів як на рівні міста, регіону, так і на рівні країни у цілому з обов'язковою оцінкою й аналізом рівня кризового стану кожного промислового підприємства, що забезпечить аналітичний базис для розроблення ефективних заходів як оперативного, так і стратегічного спрямування у період оздоровлення економіки країни та її орієнтації на зближення з Євросоюзом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Науково-методичне забезпечення моделювання процесу проведення фінансової діагностики підприємства / Л.В. Соколова та ін. *Управління стійким розвитком економіки: теоретичні і практичні аспекти* : колективна монографія ; за ред. д.е.н., проф. В.В. Прохорової. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2018. С. 286–294.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 14.02.2019).
3. Байрачна Д.О., Соколова Л.В. Моделі оцінки рівня кризового стану промислових підприємств. *Збірник наук. праць магістрантів кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою*. Харків : Харківського національного університету радіоелектроніки, 2019. С. 32–36.
4. Терещенко О.О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка України*. 2003. № 8. С. 38–44.
5. Управління підприємством в умовах розвитку ринку. Наукове видання / В.М. Гриньова та ін. ; за ред. докт. екон. наук, проф. В.М. Гриньової. Харків : ХДЕУ, 2003. 168 с.
6. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності підприємств промисловості. Київ : Центр учбової літератури, 2006. 328 с.
7. Кононенко О., Маханько О. Аналіз фінансової звітності. Харків : Фактор, 2006. 200 с.
8. Консолідована річна фінансова звітність емітента ПАТ «Мотор Січ». *Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ)*. URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/show form/115573/ 166/ templ> (дата звернення: 14.02.2019).
9. Кризовий стан підприємства як об'єкт управління. URL: https://pidruchniki.com/.../krizoviy_stan_pidpriyemstva_obyeckt_upravlinnya. (дата звернення: 14.02.2019).

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Мороз О.В., Філатова Л.С., Подоляничук К.В. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: НОВА ФОРМА КОНКУРЕНТНОГО ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ТА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ КАПІТАЛІСТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	3
Скляр Г.П., Карпенко Ю.В. ФОРМУВАННЯ ПОСТНЕКЛАСИЧНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ТУРИСТИЧНОГО ЗНАННЯ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПІДХОДІВ ¹	12
Цимбаленко Н.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ЗВО.....	19

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Глуценко Я.І., Грома Я.В. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТРАНСПОРТ: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	25
Литвиненко С.Л., Банар К.В., Габрієлова Т.Ю. ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕВАГИ ІНТЕГРУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ЕКСПЕДИТОРІВ У ГЛОБАЛЬНИЙ РИНОК	30
Цалан М.І., Ількович С.Я. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ КРАЇНАМИ ЄВРОПИ.....	36
Чернова О.В., Валігура А.Т. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН.....	43

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Біла І.С., Насікан Н.І. ІЄРАРХІЯ СУБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕМ: ДЕРЖАВА – БІЗНЕС-АСОЦІАЦІЇ – ПІДПРИЄМСТВА.....	53
Васильєв О.В. ВЕНЧУРНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ НА РИНКУ НЕРУХОМОСТІ.....	59
Галапуп Л.О. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСЬКОЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ НА ЗАСАДАХ КОНЦЕПЦІЇ «РОЗУМНОГО» МІСТА	65
Давиденко І.В., Михайлюк О.Л. МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ У ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ.....	70
Ємець А.В. ІНФОРМАЦІЙНА ФОРМА МИТНОГО КОНТРОЛЮ – ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ У «ЦИВІЛІЗАЦІЇ ЗНАНЬ».....	76
Козаченко Г.В., Панасенко А.С. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ КРИЗИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ВИЯВЛЕННЯМ ЇЇ ОЗНАК.....	84
Коркушко О.Н., Кушнір Л.А. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: НАСЛІДКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	91
Котик О.В., Яковчук О.В. ФІНАНСУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ПОЗАШКІЛЬНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	97

Крутько М.А. ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ АГРОБІЗНЕСУ.....	103
Пакуліна А.А., Гніденко А.В., Коваленко Ю.І. КОНТРОЛІНГ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	107
Петропавловська С.Є., Земляк В.О. ОЦІНКА ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ГЕЛІЦЕКУЛЬТУРИ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	115
Стадник Г.В., Радіонова Л.О. ПАРСИПАТИВНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ МАЛИМ МІСТОМ І ТЕОРІЯ ПОКОЛІНЬ.....	121
Федоришина Л.М. МИТНІ РИЗИКИ: ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ.....	127
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
Byelikova Marina, Hres-Yevreinova Svitlana THE ORGANIZATION OF TOURIST SERVICES OF MUSEUMS IN THE PERIOD OF EUROPEAN INTEGRATION.....	136
Васильченко М.І., Жуковець А.О. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В СЕКТОРІ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	143
Величко А.С., Соломянюк Н.М. АНАЛІЗ КОНКУРЕТНИХ ПЕРЕВАГ ТОВ «VNA ПРЕС».....	148
Глазун В.В., Бондаренко С.Р., Запорожченко С.І. АУТСОРСІНГ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ: РЕАЛІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ.....	156
Голіцин А.М., Репнікова І.П. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ У SWOT-ДІАГНОСТИЦІ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОГО ВИРОБНИКА АНТИВІРУСНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	160
Грабовський І.С., Лакіза О.Р., Наумовська М.Ю. УПРАВЛІННЯ ПОЗИКОВИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ.....	171
Гринчуцький В.І., Блащак Б.Я. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ НАРОЩУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ.....	177
Грузіна І.А., Щербак А.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	183
Гужвенко С.М., Білоград Б.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМІВ РОЗПОДІЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	190
Драган О.І., Бергер А.Д. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	196
Жерліцин Д.М. ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ НА РІВНІ БАНКУ: МЕТОДОЛОГІЯ ТА ДЕКОМПОЗИЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ.....	202
Зеленков А.В., Искандаров А.Б. УПРАВЛЕНИЕ ПРОЕКТАМИ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЗАЦИОННО-ТЕХНИЧЕСКИХ СИСТЕМ В НЕФТЕГАЗОВОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ.....	207
Ільченко Т.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИВАБЛИВИХ СЕГМЕНТІВ НА АГРАРНОМУ РИНКУ.....	213
Ільченко В.Ю., Петровська С.І. ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ МІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ	219

Калініна О.М., Красніков В.М. КОНЦЕПЦІЯ СТРУКТУРИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ БІЗНЕСУ.....	227
Киричок О.В., Галинська А.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ НАПРЯМІВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	237
Ковбаса О.М., Холохоренко Д.С., Чалий Д.Р. АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	242
Кожухівська Р.Б. УПРАВЛІННЯ ПОВЕДІНКОЮ СПОЖИВАЧІВ НА ЗАСАДАХ КЛІЄНТООРІЄНТОВАНОСТІ	249
Коробка С.В. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ	254
Котик В.О., Котик В.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ.....	260
Кравчук Р.С., Якубович О.В. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ (ТУРИСТИЧНИХ ФІРМ).....	266
Крамар І.Ю. ІЄРАРХІЧНО-КОМПОНЕНТНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА».....	271
Мельник Т.С., Melnyk Tatiana НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ДАЛЕКОГО СПОЛУЧЕННЯ.....	277
Мілька А.І., Чижик Т.В. ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	285
Міщенко Т.М. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ КОНТРОЛЬОВАНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	292
Онопрієнко І.М., Карпенко А.С., Савицька К.О. ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЙНО-ЗБУТОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	300
Пістунов І.М., Колотило М.Б. УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПІДПРИЄМСТВА НА БАЗІ ВИРОБНИЧОЇ ФУНКЦІЇ КОБА-ДУГЛАСА.....	306
Пчелинська Г.В. КОНЦЕПЦІЯ СУТТЄВОСТІ В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	313
Савіцький А.В. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДИНАМІКА ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	320
Садовська І.І., Петропавловська С.Є. ОСОБЛИВОСТІ ТА ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА В2В- ТА В2С-РИНКАХ.....	327
Ситник Й.С. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ.....	335
Смірная С.М. МЕТОД ВИПЕРЕДЖУВАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	343
Смолій Л.В., Ревуцька А.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК НА ОСНОВІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ	348
Соколова Л.В., Верясова Г.М., Соколов О.Є. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ОЦІНКИ КРИЗОВОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	357

Соколюк С.Ю. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	365
---	------------

Чубка О.М., Ярошевич Н.Б., Миргородець Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	373
--	------------

Янчук Т.В., Мусієнко О.Л. СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	379
--	------------

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Мацьків Р.Т. ІНІЦІАТИВА ПРОЗОРОСТІ ВИДОБУВНИХ ГАЛУЗЕЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	385
---	------------

Мельник В.І. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	394
---	------------

Овчаренко О.В., Дубницький В.І. ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ: ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ СОЛОУ.....	403
--	------------

Щьокіна Є.Ю. ПАРАДИГМА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	411
--	------------

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Макарова В.В. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ СКЛАДНИК ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК».....	417
---	------------

Смирнова С.М., Кузнєцова М.Д. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ	422
--	------------

Смирнова С.М., Михайловська А.М. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	427
--	------------

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Кравець І.М., Здоров Ю.В. ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	431
---	------------

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Буряченко А.Є., Парандій О.В. ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ ТА РІВЕНЬ ДОХОДУ.....	438
--	------------

Лядова Ю.О. АУДИТ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ: ОЦІНКА СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	445
---	------------

Пономарьова О.Б., Меліхова Є.Д., Юдіна К.В. ВПЛИВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ФІНАНСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	451
--	------------

Сердюков К.Г., Мезатіо Тсамо Жорж Арентес ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА: ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЙОГО АНАЛІЗУ ТА ЕФЕКТИВІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ.....	457
--	------------

Чернишов В.В. ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СКЛАДОВОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ.....	462
---	------------

Шептуха О.М. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОЇ ЛІКВІДНОСТІ В УКРАЇНІ.....	468
---	------------

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Кононова О.Є., Макарова Г.С., Кузнецов О.К. ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ТРУДОВИХ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ.....	474
Кононова О.Є., Макарова Г.С., Радько Н.О., Прищепчук Н.М. ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, ПОРЯДКУ НАРАХУВАННЯ, ОБЧИСЛЕННЯ І СПЛАТИ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ.....	481
Людвенко Д.В. КОНЦЕПЦІЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	487
Мезенцева Н.М., Серікова Т.А. ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	496
Мельник К.П. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА АУДИТУ.....	505
Мірошник О.Ю., Малахов В.А., Птушка А.О. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ З РОЗРАХУНКІВ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ.....	510
Онищенко О.В. УПРОВАДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ERP-СИСТЕМ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	515
Петренко Н.І., Левченко О.Ф., Магнушевська Т.М. НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ КУРСУ «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК 2».....	523
Полянська О.А., Чабанюк О.М., Кузьмінська К.І. СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ, ЙОГО ОСНОВНІ ЕТАПИ ПОБУДОВИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	530
Семеняка Т.В., Мартиненко В.М. УДОСКОНАЛЕННЯ СХЕМИ РУХУ ТА ФОРМИ ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНОЇ НАКЛАДНОЇ.....	537
Шаровська Т.С., Мальченко Г.В. СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	543

СТАТИСТИКА

Сьомченко В.В., Кобець А.О. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ.....	550
---	-----

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Лазебна І.В., Сонько Ю.А. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКАХ ДОСВІДЧЕНИХ БЛАГ (НА ПРИКЛАДІ РИНКУ СОКІВ В УКРАЇНІ).....	556
Устенко С.В., Гіваргізов І.Г. СИСТЕМА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ БАНКІВ.....	561
Белявцева В.В., Димченко О.В. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВА НОВОЇ СИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ КРАЇНИ.....	567

Електронне наукове фахове видання

СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ

Випуск 3 (20) 2019

Коректура • *Л.М. Петрушевський*

Комп'ютерна верстка • *С.Ю. Калабухова*

Засновник видання:

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Адреса редакції: 49600, м. Дніпро,

вул. Чернишевського, 24-а

Телефон: +38 (063) 051 91 37

Веб-сайт журналу: www.easterneurope-ebm.in.ua

E-mail редакції: editor@easterneurope-ebm.in.ua